

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین
دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه

برای دریافت درجه دکترای دندانپزشکی

موضوع:

بررسی و آنالیز شاخصهای سفالومتریکی بافت نرم افراد اکلوزن
نرمال ۱۷ - ۱۲ ساله شهر قزوین

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر پرویز پدیسار

استاد مشاور:

سرکار خانم دکتر مهتاب نوری

نگارش:

رکسانا رزایان

سال تحصیلی ۷۶ - ۱۳۷۵

شماره پایان نامه: ۴۷

کلیه خدمات حروفچینی، تکثیر و صحافی این پایان نامه در مرکز خدماتی دانشجوی به انجام رسیده است. کرج تلفن: ۲۲۷۲۵۳

در این مطالعه تعداد ۶۳ نفر از نوجوانان قزوینی در فاصله سنی ۱۷-۱۲ سال انتخاب شدند. این گروه شامل ۳۸ دختر با میانگین سنی ۱۴/۷ سال و ۲۵ پسر با میانگین سنی ۱۴/۷ سال بود. افراد انتخاب شده اکوژن نرمال و ظاهر مطلوب و قابل قبول داشتند. از افراد انتخاب شده سفالومتری جانبی و معمولی (Conventional Lateral Cephalometry) تهیه شد و سفالومتری ها به روش استاندارد تریسینک گردیدند. بعد از تعیین نقاط مورد نظر و رسم پلانهای درنظر گرفته شده ۲۷ پارامتر زاویه ای ، خطی و نسبی که در روش آنالیز به آنها اشاره شده است ، اندازه گرفته شدند که از آنها ۱۱ پارامتر خطی و برحسب میلی متر ، ۱۵ پارامتر زاویه ای و برحسب درجه و ۱ پارامتر نسبی بود.

مقادیر اندازه گرفته شده گروه دختران و پسران در جداول (۱-۴) تا (۴-۸) ثبت گردیده است . میانگین (Average) ، انحراف معیار (S.D) ، ماکزیمم ، می نیمم ، واریانس ، نما (Mode) ، میانه (Median) و مقادیر ثبت شده گروه دختران و پسران ۱۲-۱۷ ساله و دختران و پسران ۱۲-۱۵ ساله و ۱۶-۱۷ ساله در جداول (۹-۴) تا (۱۴-۴) آورده شده اند. البته به دلیل مشکلات خاص ، کم بودن تعداد و پراکندگی نمونه ها جهت تعیین استاندارد ، این جداول تنها به صورت یک نمونه کار آورده شده و به آنها استناد نشده است.

علاوه بر محاسبات فوق ، به بررسی روند تغییرات هریک از متغیرها نسبت به سن و جنس و متعاقباً نسبت به یکدیگر و متغیرهای نسج سخت نیز پرداختیم . با استفاده از معادلات رگرسیون و در طی آزمونهای آماری ابتدا تبعیت از سن و جنس در هریک از متغیرهای نسج نرم و سخت بررسی شده در این تحقیق (۲۷ متغیر) ، مورد ارزیابی قرار گرفت (ابتدا سن و جنس بصورت جداگانه و بعد توأم) و سپس تابعیت ۹ جفت از متغیرها از یکدیگر بررسی شد. و بطور خلاصه نتایج زیر به دست آمد:

۱- متغیرهای تابع تغییرات سن عبارت بودند از : زاویه Z ، ضخامت نسج نرم در ناحیه نوک بینی ، فاصله لب بالا از E Plane ، فاصله لب پایین از E Plane و ارتفاع میانی صورت

۲- پارامترهای تابع جنس عبارتند از: زاویه H، زاویه Z، زاویه T، ضخامت لب بالا در ناحیه Sub spinale (s.s)، ضخامت ورمیلیون لب بالا و پایین، زاویه صورتی نسج سخت، زاویه صورتی نسج نرم، فاصله لب بالا از E plane، فاصله لب پایین از E plane، ارتفاع تحتانی صورت و ارتفاع لب فوقانی

۳- زاویه Z، زاویه صورتی نسج نرم، زاویه صورتی نسج سخت، فاصله لب بالا و پایین از E Plane در دختران نسبت به پسران از میزان بالاتری برخوردار بودند.

۴- مقدار پارامترهای ضخامت لب بالا در ناحیه Sub spinale (s.s)، زاویه H، زاویه T، ضخامت ورمیلیون لب بالا و پایین، ارتفاع تحتانی صورت و ارتفاع لب فوقانی در پسران بیشتر از دختران بود.

۵- تابعیت از سن و جنس بطور توأم در متغیرهای زیر مشاهده شد: زاویه T، زاویه H، زاویه Z، ضخامت نسج نرم در ناحیه نوک بینی، ضخامت لب بالا در ناحیه (s.s) Sub spinale، ضخامت ورمیلیون لب بالا، زاویه صورتی نسج سخت، زاویه صورتی نسج نرم، فاصله لب بالا و پایین از E Plane، ارتفاع تحتانی صورت و ارتفاع لب فوقانی. که Z angle بیشترین ضریب همبستگی با سن و جنس را داراست.

۶- تغییرات تحدب کلی نسج نرم (با در نظر گرفتن بینی) و تحدب نسج نرم (بدون در نظر گرفتن بینی) در یک جهت بوده و از یک روند برخوردار است.

۷- تغییرات تحدب نسج نرم صورت از تغییرات تحدب نسج سخت آن تبعیت می کند.

۸- دو زاویه Z و H با ضریب همبستگی منفی معنی دار، در جهت عکس یکدیگر تغییر می نماید.

۹- نسج نرم بیمار در جهت مثبت و به میزان بالا از نسج سخت او تبعیت می نماید.

۱۰- تغییرات فاصله لب بالا و پایین از E Plane تابع یکدیگرند.

۱۱- ارتفاع میانی صورت تابعی از ارتفاع تحتانی صورت بوده و لیکن ضریب همبستگی بالایی ندارند.

۱۲- ضریب همبستگی ارتفاع لب بالا و پایین معنی دار نبوده و تغییرات ایندو از

یکدیگر تبعیت نمی کند.

پیشنهادهات

جهت به دست آوردن استاندارد لازم است که به نکات زیر توجه شود:

- ۱- فاصله سنی مورد بررسی تا حد امکان کوتاهتر شود.
- ۲- تعداد نمونه های بیشتری در هر سنی جمع آوری گردد.
- ۳- پراکندگی نمونه ها در هر سن و جنس یکنواخت و یکسان باشد.